

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası
Takipçilerinin “Fıkhî” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap
Borcun Zekâtı
Mean Sarsur'a

Soru:

Esselamu Aleykum. Ben bir Filistin üniversitesinde çalışıyorum ve genellikle fazla mesaiye kalıyoruz, ancak bu fazla mesaiden bir ücret almıyoruz. Ama üniversite bunu, bize bir borcu olarak kendi zimmetinde tutuyor. Belki birimizin bakiyesi, (yıllarca fazla mesaiden) dolayı zekât nisabından çok daha fazlasına ulaşmıştır. Bu borç, olmayan bir borç olarak kabul edilmez. Zira tahsil edilebilir ancak zamanlaması bilinmemektedir. Örneğin ben dört yıldır fazla mesai ücreti alamıyorum ve ne zaman alacağımı da bilmiyorum. Bu parada zekât var mı yoksa yok mu? Şayet zekât varsa, para alındığında bir defada mı yoksa her yıl için mi verilir?

Not: Birçok profesörün bu konuda kafası karışık olup tatmin edici bir cevap aramaktadırlar. Allah sizi mübarek kılsın.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Sorunuzdan anladığım kadarıyla fazla mesai ücreti hakkı, bu iş yapıldığında belirli bir ücret alma hakkınız olduğu konusunda üniversite ile anlaşmaya varılmış olup şayet sana zamanında vermezlerse, zimmetlerindeki bir borç olarak kalmaktadır. ...Dolayısıyla o, bir “ikramiye” veya ödül kabilinden değildir. Çünkü siz, fazla mesaiyi gönüllü olarak yapmışsınız. Bu yüzden onlar, az veya çok istedikleri şekilde verirler ya da vermezler... Şayet bu anladığım doğruysa, söz konusu sorunuzun cevabı Hilafet Devleti’nde Maliye Kitabı’ndaki şu metinde geçmektedir:

(...Bir adamın borcu varsa ve borcunu ertelemesine sebep olmayacak kadar da zengin ise ve istediği zaman borcunu geri ödeme gücüne sahipse üzerinden bir yıl geçtikten sonra, hemen zekâtını vermesi vaciptir. Zira İbn Ubeyd, Ömer İbn Hattab’ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: “Zekâtını ödemen gerektiğinde borcunu ve yanında olanı hesapla, hepsini topla, sonra zekâtını ver.” Osman İbn Affan’ın şöyle dediği rivayet edilmiştir: “Dilediğin zaman sahibinden alabileceğin bir borcun zekâtını vermek vaciptir. Zira o iyi durumdadır fakat istemekten çekiniyorsundur veya ürettiklerinin de zekâtı vardır.” [Ebu Ubeyd rivayet etti.] Aynı şekilde İbn Ömer’in şöyle dediği rivayet edilmiştir: “Dilediğin zaman alabileceğin ve üzerinden bir yıl geçen her borcun zekâtını vermen gerekir.”

Ancak, borçlu sıkıntıda ise veya borcunu erteletemeyecek bir durumda ise borcunu almadığı sürece bu kişinin zekât vermesi gerekmez. Eğer borcunu alırsa üzerinden geçen yılların zekâtını vermesi gerekir. -Geriye dönüp dönmeyeceği- şüpheli olan bir borç hakkında Ali, şöyle demiştir: “Eğer doğru sözlü ise aldığı zaman geçen sürelerin zekâtını verir.” [Ebu Ubeyd rivayet etti.] Aynı şekilde İbn Abbas’tan, borç hakkında şöyle dediği rivayet edilmiştir: “Alacağından emin değilsen alıncaya kadar zekâtını verme. Aldığın zaman ise geçen sürelerin zekâtını ver.”) Maliye kitabında geçenler bitti.

Binaenaleyh üniversitenin alıkoyduğu ücretleriniz, onun size olan borcu gibidir. Dolayısıyla bu ücretin, şu an zekâtının verilmesi gerekmez. Bilakis bunun, üniversiteden aldığınızda verilmesi gerekir. Çünkü siz, ne zaman alacağınızı bilmiyorsunuz. Yani üniversiteden talep ettiğinizde, istediğiniz zaman alamıyorsunuz. Bu şekilde olduğu sürece parayı aldığınızda zekâtının verilmesi gerekir. O zaman paranızın nisaba ulaştığı ve üzerinden bir yıl geçtiği tarihten itibaren geçmiş yılların zekâtını vermelisiniz. Yani nisab miktarına ulaşan paralarınızın üzerinden bir yıl geçtikten sonraki tüm yılların zekâtını vermelisiniz. Dolayısıyla sadece bir yılın zekâtını değil, bilakis nisab miktarı üzerinden bir yıl geçtikten sonraki tüm yılların zekâtını vermelisiniz...

Allah Subhanehu’dan, malınızı, ailenizi ve çocuklarınızı mübarek kılmasını temenni ediyorum.

Kardeşiniz
Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 03 Zilkade 1437
M. 06/08/2016

Cevaba, hizbin emirinin aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3729/>